

Een verplichte warmtepomp jaagt burgers op vele duizenden euro's extra kosten en bespaart geen CO2

Posted on 15 oktober 2026 by Maarten van Andel

Het kabinet heeft de warmtepompplicht weer van stal gehaald. Minister Elanor Boekholt-O'Sullivan van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening presenteerde onlangs in een Kamerbrief concrete plannen om vanaf 2029 een warmtepomp in woningen te verplichten.

Die plicht geldt dan voor nieuwe woningen en bij vervanging van een cv-ketel. Bestaande cv-ketels mogen blijven functioneren. Er zouden vrijstellingen komen voor onder andere monumentale panden, appartementen en woningen die binnen afzienbare tijd op een warmtenet worden aangesloten.

Peperduur zwalkbeleid

Het kabinet Rutte-4 wilde in 2022 al een warmtepompplicht invoeren vanaf 2026, maar dat plan werd door het kabinet-Schoof geschrapt. Nu komt het kabinet-Jetten

er weer mee op de proppen. David Smeulders, hoogleraar energietechnologie aan de Technische Universiteit Eindhoven, geeft aan dat dit zwalkbeleid van opeenvolgende Nederlandse regeringen de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van de overheid ondermijnt. Je kunt het als bewindspersoon niet eens zijn met je voorganger, maar je bent er wel verantwoordelijk voor en dient er dus rekening mee te houden.

Dergelijk zwalkbeleid is contraproductief, want het brengt mensen in verwarring en onzekerheid. Smeulders voorziet dat veel burgers en bedrijven laconiek de schouders zullen ophalen als de *deadline* in 2029 nadert. Hij noemt de hernieuwde plicht een heel erg dom plan, en niet alleen omdat het de tweede politieke ommezwaai in een paar jaar is. Warmtepompen verhogen het elektriciteitsverbruik, de netbelasting en de kans op stroomuitval. Netbeheerder Enexis moet nu al zo'n 100.000 nieuwbouwwoningen op een wachtlijst voor netaansluiting zetten die tot meerdere jaren kan oplopen.

Een verplichte warmtepomp jaagt burgers op vele duizenden euro's extra kosten. Een hybride warmtepomp die samenwerkt met een gasketel kost rond de 5000 euro, en een volledige elektrische warmtepomp 10.000 tot 30.000 euro. Een warmtepomp verdubbelt al gauw het stroomverbruik van een gemiddeld huishouden. Als dat zo'n geweldig idee zou zijn zouden burgers er zelf wel massaal voor kiezen, aldus David Smeulders.

Smeulders veroorzaakte in 2019 commotie door te publiceren dat warmtepompen geen aardgas en geen CO₂ besparen, omdat de extra stroom die ze verbruiken hoofdzakelijk met aardgascentrales wordt opgewekt. Professor Machiel Mulder van de Rijksuniversiteit Groningen kwam toen tot dezelfde conclusie.

Warmtepompen draaien nog steeds vooral op gas- en kolenstroom

We hebben inmiddels veel meer windmolens en zonnepanelen, maar die zijn weer- en seizoenafhankelijk en werken deels anticyclisch. Met name zonnepanelen doen weinig wanneer warmtepompen juist de meeste stroom verbruiken, 's avonds en 's winters. Afgelopen januari wekten wind en zon maar een derde van ons stroomverbruik op, ondanks dat het bovengemiddeld zonnig was.

Warmtepompen draaiden dus nog steeds grotendeels op gas- en kolenstroom, met name tijdens dagen en nachten met weinig wind. Afgelopen zomer konden zonnepanelen daarentegen regelmatig twee maal zoveel stroom opwekken als heel Nederland verbruikt, maar hoefden warmtepompen juist weinig te doen.

Wereldvreemd

Het getuigt van arrogantie en cynisme dat het kabinet de warmtepomp toch weer verplicht wil stellen. De netcongestie neemt toe, de wachtlijsten voor nieuwe aansluitingen groeien, en elektriciteit is in de afgelopen negen maanden 20 procent duurder geworden. De geopolitieke spanningen lopen op, en burgers, bedrijven en overheden kampen met financiële onzekerheden en oplopende rentetarieven. Het in deze context aankondigen van een hernieuwde warmtepompplicht is wereldvreemd beleid dat niet in verbinding staat met de samenleving.

Tactische en psychologische blunder van formaat

Die verbinding heeft de nieuwe regering bij haar aantreden wel beloofd. Er zou geluisterd worden naar de zorgen en noden van burgers en ondernemers. We horen inmiddels dagelijks over netcongestie en oplopende energieprijzen, over jarenlange wachtlijsten en financiële onzekerheden. Minister Boekholt-O'Sullivan en premier Jetten blijken hier echter blind en doof voor, door met een warmtepompplicht te komen die deze wijdverbreide zorgen en noden alleen maar erger maakt. Mensen kunnen hier zoals Smeulders voorziet laconiek van worden, of anders wel cynisch, opstandig, kwaad of wantrouwig.

Het is een tactische en psychologische blunder van formaat om dergelijke negatieve emoties als minderheidskabinet in deze tijden van moeizame begrotingsonderhandelingen en internationale spanningen uit te lokken. Burgers en bedrijven snakken naar wat stabiliteit, voorspelbaarheid, kostenbeheersing en een tijdige netaansluiting, niet naar zwalkbeleid met een hernieuwde warmtepompplicht, duizenden euro's extra uitgaven en steeds langer wordende wachtlijsten voor een netaansluiting.

Irrationeel elektrificatiebeleid

Honderden industrieën die bijvoorbeeld papier, steen en glas maken kunnen niet verduurzamen door te elektrificeren, omdat er te weinig stroom op het net is. Ze

bungelen onderaan de wachtlijsten voor een netaansluiting, omdat scholen, ziekenhuizen en duurzamere bedrijven voorrang krijgen. Die scholen en ziekenhuizen zijn nog wel te begrijpen, maar die duurzamere bedrijven niet. Het kabinet zou juist voorrang moeten geven aan de minder duurzame energie-intensieve industrieën. Daar is immers de meeste CO₂-reductie te behalen.

Als CO₂-reductie het doel is van elektrificatie van de industrie, dan is het volstrekt irrationeel om kleinere CO₂-uitstoters voorrang op het net te geven ten opzichte van grotere CO₂-uitstoters. Elektrificatie van de industrie of van wat dan ook leidt overigens niet tot significante CO₂-reductie, want de benodigde extra stroom kan tot na 2035 alleen met meer betrouwbare en regelbare gas-, kolen- of biomassacentrales worden opgewekt. Elektrificatie leidt de komende vijftien jaar voornamelijk tot meer milieuvervuiling van batterijchemicaliën, uitputting van zeldzame metalen zoals lithium, kobalt, nikkel en koper, natuurvernietiging door intensieve mijnbouw, maatschappij-ontwrichtende netcongestie, oplopende stroomprijzen, afkalvende concurrentiekracht en verhoogde kans op stroomuitval.

Dit minderheidskabinet zou alles moeten doen om het nationale elektriciteitsverbruik en de stroompieken op het net te beteugelen. In plaats daarvan wil de regering deze problemen verder opslingeren, met een autoritaire verplichting voor woningbouwers, verhuurders en huizenbezitters om miljoenen warmtepompen te installeren waarvan we nu al weten dat daar de komende tien jaar te weinig stroom voor is.

Het wordt bovendien een ingewikkelde brij van regels en controles, met allerlei uitzonderingen en vrijstellingen voor monumentale panden, appartementen, warmtenetaansluitingen en mogelijk ook mensen met een smalle beurs of bijzondere omstandigheden.

Vertrouwen is wederkerig

Het is dwaas om dit te willen doordrukken, en het blijft gissen in hoeverre de minister is gezwicht voor een lobby vanuit de verwarmingsbranche. De Vereniging Eigen Huis verzet zich terecht tegen een warmtepompplicht, en pleit voor eigen keuze met goede voorlichting en zo nodig financiële ondersteuning.

Als warmtepompen werkelijk energie, CO₂ en geld besparen hoeven mensen niet

verplicht te worden. Dan kan de regering er zoals David Smeulders opmerkt op vertrouwen dat mensen die keuze zelf wel maken. Vertrouwen is een wederkerig iets, en als de overheid wat meer vertrouwen in mensen toont zullen die mensen ook weer wat meer vertrouwen in de overheid krijgen. Toenemende regeldruk en dwang gaan daarbij niet helpen.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [***Doet u \(weer\) mee?***](#) Hartelijk dank!